

Άγιος Νείλος ο ασκητής: “Εκείνος που αγαπά το Θεό, συνομιλεί πάντοτε μαζί Του σαν γιος προς πατέρα”

/ [Γνώμες](#)

ΠΡΟΣΕΥΧΗ είναι το ανέβασμα του νου στο Θεό. Πρόκειται για μια εργασία πνευματική, που αρμόζει στην αξία του ανθρώπινου νου περισσότερο απ’ οποιαδήποτε άλλη ασχολία.

Η προσευχή γεννιέται από την πραότητα και την αοργησία. φέρνει στην ψυχή τη χαρά και την ευχαριστία. προφυλάσσει τον άνθρωπο από τη λύπη και την αθυμία.

Όπως το ψωμί είναι τροφή του σώματος και η αρετή τροφή της ψυχής, έτσι και του νου τροφή είναι η πνευματική προσευχή.

Όπως η όραση είναι ανώτερη απ’ όλες τις αισθήσεις, έτσι και η προσευχή είναι η πιο θεία και ιερή απ’ όλες τις αρετές.

Εκείνος που αγαπά το Θεό, συνομιλεί πάντοτε μαζί Του σαν γιος προς πατέρα και αποστρέφεται κάθε εμπαθή σκέψη.

Αφού η προσευχή είναι συναναστροφή του νου με το Θεό, σε ποιαν άραγε κατάσταση θα πρέπει να βρίσκεται αυτός, για να μπορέσει, χωρίς να στρέφεται αλλού, να πλησιάσει τον Κύριό του και να συνομιλεί μαζί Του χωρίς τη μεσολάβηση άλλου;

Αν ο Μωυσής, προσπαθώντας να πλησιάσει τη φλεγόμενη βάτο, εμποδιζόταν, ώσπου έβγαλε τα σανδάλια από τα πόδια του, εσύ, που θέλεις να δεις το Θεό και να συνομιλήσεις μαζί Του, δεν θα πρέπει να βγάλεις και να πετάξεις από πάνω σου κάθε αμαρτωλό λογισμό;

Όλος ο πόλεμος ανάμεσα σ' εμάς και τους ακάθαρτους δαίμονες δεν γίνεται για τίποτ' άλλο παρά για την πνευματική προσευχή. Γιατί σ' αυτούς είναι πολύ εχθρική και ενοχλητική η προσευχή, ενώ σ' εμάς είναι πρόξενος σωτηρίας, τερπνή και ευχάριστη.

Τί θέλουν οι δαίμονες να ενεργούν μέσα μας; Γαστριμαργία, πορνεία, φιλαργυρία, οργή, μνησικακία και τα λοιπά πάθη, για να παχυνθεί ο νους απ' αυτά και να μην μπορέσει να προσευχηθεί σωστά. Γιατί όταν υπερισχύσουν τα άλογα πάθη, δεν τον αφήνουν να κινείται λογικά.

Μη νομίζεις ότι απέκτησες αρετή, αν προηγουμένως δεν αγωνίστηκες γι' αυτήν μέχρις αίματος. Γιατί, κατά τον απόστολο Παύλο (Εφ. 6:11), πρέπει ν' αντιστεκόμαστε στην αμαρτία μέχρι θανάτου, με αγωνιστικότητα και άμεμπτο τρόπο.

Δεν μπορεί ο δεμένος να τρέξει. Ούτε ο νους, που δουλεύει σαν σκλάβος σε κάποιο πάθος, θα μπορέσει να κάνει αληθινή προσευχή. Γιατί σύρεται και γυρίζει εδώ κι εκεί από την εμπαθή σκέψη και δεν μπορεί να σταθεί ατάραχος.

Δεν θα κατορθώσεις να προσευχηθείς καθαρά, αν ανακατεύεσαι με υλικά πράγματα και ταραζέσαι με αδιάκοπες φροντίδες. Γιατί προσευχή σημαίνει απαλλαγή από κάθε μέριμνα.

Αν θέλεις να προσευχηθείς, έχεις ανάγκη από το Θεό, που δωρίζει την αληθινή προσευχή σ' όποιον επιμένει ακούραστα στον αγώνα της προσευχής. Να Τον επικαλείσαι, λοιπόν, λέγοντας. «αγιασθήτω το όνομά σου, ελθέτω η βασιλεία σου» (Ματθ. 6:9)· δηλαδή, ας έρθει το Άγιο Πνεύμα και ο Μονογενής Σου Υιός. Γιατί αυτό μας δίδαξε ο Χριστός, λέγοντάς μας πως πρέπει να προσκυνούμε και να λατρεύουμε τον Θεό Πατέρα «με τη δύναμη του Πνεύματος, που φανερώνει την αλήθεια» (Ιω. 4:24).

Πρώτα-πρώτα προσευχήσου ν' αποκτήσεις δάκρυα, για να μαλακώσεις με το πένθος την αγριότητα της ψυχής σου. Εύκολα τότε θα ομολογήσεις με ειλικρίνεια, ενώπιον του Κυρίου, τις αμαρτίες που διέπραξες, και θα λάβεις απ' Αυτόν την άφεση.

Να χρησιμοποιείς τα δάκρυα για να πετύχεις κάθε αίτημά σου. Γιατί χαίρεται πολύ ο Κύριος, όταν προσεύχεσαι με δάκρυα.

Αν στην προσευχή σου χύνεις πηγές δακρύων, μην υπερηφανεύεσαι πως είσαι τάχα ανώτερος από τους πολλούς. Δεν είναι δικό σου κατόρθωμα αυτό, αλλά βοήθεια για την προσευχή σου από τον Κύριο, για να μπορέσεις έτσι να εξομολογηθείς πρόθυμα τις αμαρτίες σου και να Τον εξευμενίσεις.

Όταν νομίσεις πως δεν έχεις ανάγκη από δάκρυα στην προσευχή σου για τις αμαρτίες σου, να αναλογιστείς πόσο πολύ έχεις απομακρυνθεί από το Θεό, ενώ θα 'πρεπε να είσαι διαρκώς κοντά Του. και τότε θα κλάψεις με μεγαλύτερη θέρμη.

Πράγματι, αν έχεις επίγνωση της καταστάσεώς σου, θα πενθήσεις μ' ευχαρίστηση, ελεεινολογώντας τον εαυτό σου και λέγοντας όπως ο προφήτης Ησαΐας: «Πώς, ενώ είμαι ακάθαρτος και γεμάτος από πάθη, τολμώ να παρουσιάζομαι μπροστά στον Παντοδύναμο Κύριο;» (πρβλ. Ησ. 6:5).

Αν θέλεις να προσεύχεσαι αξιέπαινα, να αρνείσαι τον εαυτό σου κάθε στιγμή. κι αν υποφέρεις πολλά δεινά, να στοχαστείς την ανακούφιση που θα βρεις, όταν καταφύγεις στην προσευχή.

Αν λαχταράς να προσευχηθείς όπως πρέπει, μη λυπήσεις κανέναν άνθρωπο. Διαφορετικά άδικα προσεύχεσαι.

Όσα κάνεις εναντίον κάποιου αδελφού, που σ' έχει αδικήσει, όλα θα σου γίνουν εμπόδιο στον καιρό της προσευχής.

«Άφησε το δώρο σου», λέει ο Χριστός, «μπροστά στο θυσιαστήριο και πήγαινε πρώτα να συμφιλιωθείς με τον αδελφό σου, και μετά έλα και προσευχήσου χωρίς ταραχή» (πρβλ. Ματθ. 5:24). Γιατί η μνησικακία θαμπώνει το λογικό του ανθρώπου που προσεύχεται, και σκοτίζει τις προσευχές του.

Εκείνοι που προσεύχονται, αλλά συσσωρεύουν μέσα τους λύπες και μνησικακίες, μοιάζουν με ανθρώπους που αντλούν νερό απ' το πηγάδι και το αδειάζουν σε τρύπιο πιθάρι.

Μην αγαπάς τα πολλά λόγια και την ανθρώπινη δόξα. Διαφορετικά, όχι πίσω από την πλάτη σου, αλλά μπροστά στα μάτια σου θα σε επιβουλεύονται οι δαίμονες και θα χαίρονται μαζί σου στον καιρό της προσευχής, καθώς εύκολα τότε θα σε παρασύρουν και θα σε δελεάζουν με αλλόκοτους λογισμούς.

Αν θέλεις να προσεύχεσαι καθαρά, μην υποχωρήσεις σε καμιά σαρκική απαίτηση, και δεν θα 'χεις στην ώρα της προσευχής κανένα σύννεφο να σε σκοτίζει.

Μην αποφεύγεις τη φτώχεια και τη θλίψη, γιατί αυτές κάνουν ανάλαφρη την προσευχή.

Πρόσεχε! Στέκεσαι αληθινά ενώπιον του Θεού την ώρα της προσευχής, ή μήπως νικιέσαι απ' τον ανθρώπινο έπαινο κι αυτόν επιδιώκεις με το να κάνεις πολλές και μεγάλες προσευχές;

Να προσεύχεσαι όχι φαρισαϊκά αλλά τελωνικά, για να δικαιωθείς κι εσύ από τον

Κύριο.

Έπαινος της προσευχής δεν είναι η ποσότητα αλλά η ποιότητα. Αυτό γίνεται φανερό από την παραβολή του Τελώνου και Φαρισαίου και από το λόγο του Χριστού: «Όταν προσεύχεστε, μη φλυαρείτε όπως οι ειδωλολάτρες, που νομίζουν ότι με την πολυλογία τους θα εισακουστούν» (Ματθ. 6:7).

Μην προσεύχεσαι μόνο με εξωτερικά σχήματα, αλλά να προτρέπεις το νου σου να συναισθάνεται το έργο της προσευχής με πολύ φόβο.

Είτε μόνος σου είτε μαζί με αδελφούς προσεύχεσαι, αγωνίσου να προσεύχεσαι όχι από συνήθεια, αλλά με συναίσθηση.

Συναίσθηση προσευχής σημαίνει συγκέντρωση του νου με ευλάβεια, με κατάνυξη, με στεναγμούς μυστικούς και με πόνο ψυχής, που συνοδεύει την εξομολόγηση των αμαρτιών μας.

Να στέκεσαι υπομένοντας τον κόπο, να προσεύχεσαι με ένταση και επιμονή και ν' αποστρέφεις τις φροντίδες και τις σκέψεις που σου έρχονται. Γιατί σε ταράζουν και σε θορυβούν, για να παραλύσουν τη δύναμη και την έντασή σου.

Αν είσαι υπομονετικός, θα προσεύχεσαι πάντα με χαρά.

Αγωνίσου να κρατήσεις το νου σου την ώρα της προσευχής κουφό και άλαλο. Έτσι μόνο θα μπορέσεις να προσευχηθείς.

Η ψαλμωδία καταπραΰνει τα πάθη και γαληνεύει τις άτακτες κινήσεις του σώματος. Γι' αυτό να ψάλλεις με συναίσθηση και κοσμιότητα. και θα μοιάζεις έτσι με αετόπουλο που πετάει στα ύψη.

Αν δεν έλαβες ακόμα χάρισμα προσευχής ή ψαλμωδίας, ζήτησέ το με επιμονή και θα το λάβεις.

Ο διάβολος φθονεί πολύ τον άνθρωπο που προσεύχεται, και χρησιμοποιεί κάθε τέχνασμα, προκειμένου να πλήξει το σκοπό του. Έτσι, όταν δουν οι δαίμονες ότι είσαι πρόθυμος να προσευχηθείς αληθινά, σου θυμίζουν κάποια δήθεν αναγκαία πράγματα. Σε λίγο όμως σε κάνουν να τα ξεχάσεις και σε σπρώχνουν να τα αναζητήσεις. Κι επειδή δεν τα θυμάσαι, στενοχωριέσαι και λυπάσαι. Όταν ξανασταθείς στην προσευχή, σου υπενθυμίζουν πάλι εκείνα που έψαχνες, για να στραφεί ξανά ο νους σ' αυτά και να χάσει τελικά την καρποφόρα προσευχή.

Στην ώρα της προσευχής η μνήμη σου φέρνει ή φαντασίες παλαιών πραγμάτων ή καινούργιες φροντίδες ή το πρόσωπο εκείνου που σ' έχει λυπήσει. Φύλαγε λοιπόν καλά τη μνήμη σου, για να μη σου παρουσιάζει τις δικές της υποθέσεις. Και να παρακινείς συνεχώς τον εαυτό σου να συνειδητοποιεί μπροστά σε ποιον βρίσκεται. Γιατί είναι πολύ φυσικό για το νου να παρασύρεται εύκολα από τη μνήμη στον καιρό της προσευχής.

Η προσοχή του νου που προσπαθεί να βρει προσευχή, θα βρει προσευχή. Γιατί η προσευχή ακολουθεί όσο τίποτε άλλο την προσοχή. Ας φροντίσουμε, λοιπόν, με

προθυμία ν' αποκτήσουμε την προσοχή.

Άλλοτε, με το που θα σταθείς στην προσευχή, μπορείς αμέσως να συγκεντρωθείς και να προσευχηθείς καλά. κι άλλοτε πάλι θα κοπιάσεις πολύ χωρίς να πετύχεις το σκοπό σου. Αυτό συμβαίνει για να ζητήσεις με περισσότερη ζέση την προσευχή. κι αφού τη λάβεις, να την έχεις αναφαίρετο κατόρθωμα.

Να ξέρεις πως οι άγιοι άγγελοι μας παροτρύνουν σε προσευχή και στέκονται μαζί μας και χαίρονται και προσεύχονται για μας. Αν λοιπόν αμελήσουμε και δεχθούμε τους λογισμούς που μας υποβάλλουν οι δαίμονες, πολύ παροργίζουμε τους αγγέλους. Γιατί, ενώ αυτοί τόσο πολύ αγωνίζονται για μας, εμείς ούτε για τον εαυτό μας δεν θέλουμε να ικετεύσουμε το Θεό, αλλά, περιφρονώντας την υπηρεσία τους και εγκαταλείποντας τον Κύριό τους και Θεό, συνομιλούμε με ακάθαρτους δαίμονες.

Πραγματική προσευχή κάνει εκείνος που προσφέρει πάντα στο Θεό ως θυσία την πρώτη του σκέψη.

Μην προσεύχεσαι να γίνουν τα θελήματά σου, γιατί οπωσδήποτε δεν συμφωνούν με το θέλημα του Θεού. αλλά μάλλον, καθώς διδάχθηκες, λέγε στην προσευχή σου: «Γενηθήτω το θέλημά σου» (Ματθ. 6:10). Και για κάθε πράγμα αυτό να ζητάς από το Θεό, να γίνει το θέλημά Του, γιατί Αυτός θέλει το καλό και το συμφέρον της ψυχής σου. ενώ εσύ οπωσδήποτε δεν ζητάς πάντοτε το συμφέρον σου.

Πολλές φορές ζήτησα με την προσευχή από το Θεό να μου γίνει κάτι που νόμιζα καλό. Και επέμενα παράλογα να το ζητώ, βιάζοντας το θείο θέλημα. Δεν άφηνα το Θεό να οικονομήσει ό,τι Αυτός γνώριζε ως δικό μου συμφέρον. Και λοιπόν, αφού έλαβα ό,τι ζητούσα, στενοχωρήθηκα ύστερα πολύ, που δεν είχα παρακαλέσει να γίνει μάλλον το θέλημά Του. Γιατί δεν μου ήρθε το πράγμα έτσι όπως το νόμιζα.

Τί είναι αγαθό, παρά ο Θεός; Σ' Αυτόν λοιπόν ας αναθέσουμε όλα μας τα ζητήματα, και θα πάνε καλά. Γιατί ο αγαθός οπωσδήποτε χορηγεί και αγαθές δωρεές.

Στην προσευχή σου να ζητάς μόνο τη δικαιοσύνη και τη βασιλεία του Θεού, δηλαδή την αρετή και τη θεία γνώση. Και όλα τα υπόλοιπα θα σου προστεθούν.

Ανάθεσε με εμπιστοσύνη στο Θεό τις ανάγκες του σώματός σου, κι αυτό θα φανερώσει πως Του αναθέτεις και τις ανάγκες του πνεύματος.

Ν' αγωνίζεσαι, ώστε να μη ζητήσεις το κακό κανενός στην προσευχή σου, για να μην γκρεμίσεις ό,τι χτίζεις, κάνοντας σιχαμερή την προσευχή σου.

Ο χρεωφειλέτης των μυρίων ταλάντων της ευαγγελικής παραβολής ας σου γίνει παράδειγμα. Αν δεν συγχωρέσεις αυτόν που σ' έβλαψε, ούτ' εσύ θα πετύχεις την άφεση των αμαρτιών σου. Γιατί λέει το Ευαγγέλιο για τον χρεωφειλέτη των μυρίων ταλάντων, που δεν συγχωρούσε τον δικό του χρεώστη, ότι «τον παρέδωσε στους βασανιστές» (Ματθ. 18:24-35).

Καλό είναι να μην προσεύχεσαι μόνο για τον εαυτό σου, αλλά και για κάθε συνάνθρωπό σου, ώστε να μιμηθείς έτσι τον αγγελικό τρόπο προσευχής.

Μη θλίβεσαι, αν δεν παίρνεις αμέσως από το Θεό ό,τι ζητάς. Γιατί θέλει να σ' ευεργετήσει περισσότερο με το να υπομένεις καρτερικά στην προσευχή. Τί ανώτερο υπάρχει, αλήθεια, από το να συναναστρέφεις το Θεό και να συνομιλείς μαζί Του;

Ο Κύριος, θέλοντας να διδάξει τους μαθητές Του ότι πρέπει πάντοτε να προσεύχονται και να μην αποθαρρύνονται, τους διηγήθηκε μια σχετική παραβολή (Λουκ. 18:1-8). Σ' αυτή την παραβολή κάποιος άδικος δικαστής είπε για μια χήρα γυναίκα, που ζητούσε επίμονα το δίκιό της: "Αν ούτε το Θεό φοβάμαι ούτε τους ανθρώπους ντρέπομαι, όμως, επειδή αυτή η γυναίκα με ενοχλεί συνεχώς, ζητώντας το δίκιό της, θα της το δώσω". Και ο Κύριος κατέληξε στο συμπέρασμα: "Έτσι και ο Θεός θα εκπληρώσει σύντομα το θέλημα αυτών που Τον παρακαλούν νύχτα-μέρα". Γι' αυτό, λοιπόν, κι εσύ μη χάνεις το θάρρος σου και μη στενοχωριέσαι, επειδή δεν έλαβες. Γιατί θα λάβεις αργότερα. Να είσαι χαρούμενος και να επιμένεις, υπομένοντας τον κόπο της αγίας προσευχής.

Να παραβλέπεις τις ανάγκες του σώματος όταν προσεύχεσαι, για να μη χάσεις το μέγιστο κέρδος της προσευχής σου από το τίμημα ενός κουνουπιού ή την ενόχληση μιας μύγας.

Αν έχεις επιμέλεια στην προσευχή, να ετοιμάζεσαι για επιθέσεις δαιμόνων και να υπομένεις με γενναιότητα τα χτυπήματά τους. Γιατί θα ορμήσουν επάνω σου σαν άγρια θηρία, για να σε ταλαιπωρήσουν.

Εκείνος που υποφέρει τα λυπηρά, θα επιτύχει και τα χαρμόσινα. Κι εκείνος που εγκαρτερεί στα δυσάρεστα, θα απολαύσει και τα ευχάριστα.

Μη φανταστείς κανένα σχήμα για το Θεό όταν προσεύχεσαι, μήτε να επιτρέψεις να τυπωθεί κάποια μορφή στο νου σου, αλλά πλησίασε με άυλο τρόπο τον άυλο Θεό.

Μην επιθυμήσεις να δεις με τα μάτια του σώματός σου αγγέλους ή δυνάμεις ή το Χριστό, μην τυχόν και χάσεις εντελώς το μυαλό σου και δεχθείς έτσι λύκο αντί για βοσκό και προσκυνήσεις τους εχθρούς δαίμονες.

Φυλάξου από τις παγίδες των δαιμόνων. Γιατί συμβαίνει, εκεί που προσεύχεσαι ήσυχα και καθαρά, ξαφνικά να σου παρουσιάσουν κάποια παράξενη μορφή, για να σε οδηγήσουν στην υπερηφάνεια, καθώς θα υποθέσεις ότι εκεί βρίσκεται το θείο. Το θείο όμως είναι άυλο και χωρίς σχήμα.

Φρόντισε να έχεις πολλή ταπεινοφροσύνη και ανδρεία, και δεν θ' αγγίξει την ψυχή σου δαιμονική επήρεια. Οι άγγελοι αοράτως θα διώξουν μακριά όλη την ενέργεια των δαιμόνων.

Όταν μεταχειριστεί ο παμπόνηρος δαίμονας πολλά μέσα και δεν μπορέσει να εμποδίσει την προσευχή του δικαίου, τότε αποσύρεται για λίγο. Μα τον εκδικείται αργότερα, σπρώχνοντάς τον στην οργή, για να εξαφανίσει την εξαίρετη εσωτερική κατάσταση που δημιουργήθηκε με την προσευχή, ή ερεθίζοντάς τον σε σαρκική ηδονή, για να μολύνει την ψυχή του.

Όταν προσευχηθείς όπως πρέπει, να περιμένεις πειρασμούς. Στάσου λοιπόν γενναία, για να διατηρήσεις τον καρπό της προσευχής. Γιατί εξαρχής σ' αυτό έχεις ταχθεί, να εργάζεσαι την προσευχή και να φυλάττεις τους καρπούς της (Πρβλ. Γεν. 2:15). Αφού εργαστείς, λοιπόν, μην αφήσεις αφύλαχτο ό,τι κέρδισες. διαφορετικά, δεν ωφελήθηκες καθόλου από την προσευχή σου.

Αν προσεύχεσαι θεάρεστα, θα σε βρουν τέτοιες δοκιμασίες, ώστε να νομίσεις πως είναι δίκαιο να θυμώσεις. Δεν υπάρχει όμως καθόλου δικαιολογημένος θυμός εναντίον του πλησίον. Αν καλοεξετάσεις την υπόθεση, θα βρεις πως είναι δυνατό και χωρίς θυμό να διευθετηθεί το ζήτημα. Μεταχειρίσου, λοιπόν, κάθε τρόπο για να μη θυμώσεις.

Το Άγιο Πνεύμα, συμπάσχοντας με την ασθένειά μας, έρχεται σ' εμάς, μολονότι είμαστε ακάθαρμοι από τα πάθη και τις αμαρτίες. Κι αν βρει το νου να προσεύχεται ειλικρινά μόνο σ' Αυτό, κυριαρχεί πάνω του, εξαφανίζει όλη τη φάλαγγα των πονηρών λογισμών και σκέψεων, που τον περικυκλώνουν, και τον προτρέπει στον έρωτα της πνευματικής προσευχής.

Έχεις πόθο να προσευχηθείς; Γίνε νεκρός για τη γη. Έχε παντοτινά πατρίδα τον ουρανό -όχι με λόγια, άλλα με ζωή αγγελική και με γνώση θεϊκή. Απαρνήσου τα πάντα, για να κληρονομήσεις το παν.

Αν είσαι πραγματικός θεολόγος, θα προσεύχεσαι αληθινά. Κι αν προσεύχεσαι αληθινά, είσαι πραγματικός θεολόγος.

Μακάριος ο νους, που στον καιρό της προσευχής δεν σχηματίζει μέσα του καμιάν απολύτως μορφή. Μακάριος ο νους, που προσεύχεται απερίσπαστα και αποκτά διαρκώς περισσότερο πόθο για το Θεό. Μακάριος ο νους, που στον καιρό της προσευχής γίνεται άυλος κι ελεύθερος απ' όλα. Μακάριος ο νους, που στον καιρό της προσευχής μένει ανεπηρέαστος από κάθε πράγμα.

Αν στον καιρό της προσευχής σου νιώσεις χαρά μεγαλύτερη από κάθε άλλη χαρά, τότε πράγματι βρήκες την αληθινή προσευχή.

**πηγή: Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ “Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ” Αγίου Νείλου του ασκητού
ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΠΑΡΑΚΛΗΤΟΥ ΩΡΩΠΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ 2009**